

ЗВІТ

про виконання Плану основних заходів Національної поліції України на 2020 рік

З огляду на основні завдання Національної поліції у 2020 році, а також з урахуванням пріоритетних цілей Міністерства внутрішніх справ України, затверджених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України (постанова Уряду від 29.09.2019 № 849), шляхів їх досягнення та відповідних ключових показників ефективності реалізації, Планом визначено ряд пріоритетів, а саме:

- цифровізація поліцейської діяльності забезпечує неупередженість прийняття управлінських та процесуальних рішень;
- населення задоволене рівнем внутрішньої безпеки в державі;
- протидія кримінальним правопорушенням відповідає очікуванням громадян;
- максимальна доступність поліцейських послуг у будь-якій точці держави;
- операційні процедури системи реагування на правопорушення забезпечують прибуття поліції на місце виклику в максимально стислий строк;
- створення комплексної системи безпечного проведення мирних зібрань;
- протидія організованим злочинності;
- підвищення спроможностей кадрового потенціалу поліції.

За підсумками службової діяльності органів і підрозділів Національної поліції у 2020 році необхідно зазначити, що на криміногенні процеси в державі, а також на ефективність виконання завдань підрозділами поліції впливали ряд чинників, які мали фінансовий, соціально-економічний та природний характер. Зазначене, насамперед, обумовлено активним поширенням коронавірусу COVID-19, запровадженням відповідних карантинних обмежувальних заходів, масштабними пожежами на півночі та сході, повеннями – на заході держави, проведенням місцевих виборів.

Однак, незважаючи на дестабілізаційні чинники, а також постійне залучення особового складу Національної поліції до реалізації карантинних заходів, таких як забезпечення умов обсервації та самоізоляції, несення служби на карантинних контрольно-пропускних постах, реагування на заяви і повідомлення про порушення обмежувальних заходів, участь у заходах, спрямованих на виявлення суб'єктів господарювання, які порушують карантинні обмеження тощо, участь поліцейських у ліквідації наслідків стихійних лих, а також забезпеченні публічної безпеки і порядку під час проведення місцевих виборів, органами та підрозділами поліції загалом забезпечено стабілізацію криміногенної ситуації, не допущено її загострення та збільшення кількості негативних явищ кримінального характеру в суспільстві.

Так, упродовж минулого року, поряд з прийняттям ряду управлінських рішень, спрямованих на посилення протидії злочинності, реалізовано і якісні структурні перетворення, передбачені пріоритетами Національної поліції на 2020 рік.

Відповідно до пріоритету **«Цифровізація поліцейської діяльності»** велася робота з розроблення і впровадження нових та вдосконалення діючих інформаційних систем як міжвідомчого характеру, так і складових Інформаційно-телекомунікаційної системи **«Інформаційний портал Національної поліції України»** (далі – ІНП).

Зокрема, на сьогодні представники НПУ беруть участь у робочій групі, утвореній Офісом Генерального прокурора, з розроблення концепції інтегрування до Єдиного реєстру досудових розслідувань програмного модуля **«Електронне кримінальне провадження»** та підготовки необхідних змін до законодавства для його використання в кримінальному процесі.

Відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 28 травня 2020 року № 422 **«Про введення в експлуатацію інформаційно-телекомунікаційної системи «Система фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі»** з 01 червня 2020 року розпочато роботу системи фіксації адміністративних правопорушень в автоматичному режимі, у складі якої функціонують 48 технічних засобів (приладів контролю), що здійснюють фото-, відеофіксацію подій з ознаками адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху на вулицях та дорогах міста Києва, Київської та Львівської областей. За результатами їх роботи поліцейськими винесено понад 1,2 млн постанов.

З метою забезпечення належного поведіння із затриманими та дотримання їх прав, передбачених Конституцією України, законами України, Національна поліція вживає заходів щодо застосування в місцях несвободи (ізоляторах тимчасового тримання (далі – ІТТ) та кімнатах для затриманих (далі – КЗ) систем електронного обліку затриманих осіб з метою фіксації часу та місця фактичного затримання підозрюваної особи, слідчих та процесуальних дій за її участю, результатів її медичного огляду, скарг на неналежне поведіння поліцейських із затриманими – інформаційної підсистеми **«Custody Records»** ІНП.

Система **«Custody Records»** забезпечує гарантування безпеки затриманих осіб та працівників поліції, фіксацію всіх дій, які відбуваються із затриманими від моменту фактичного затримання до обрання судом запобіжного заходу та направлення особи до слідчого ізолятора або до звільнення особи з-під варти.

Крім того, зазначена система дозволяє уповноваженому структурному підрозділу Національної поліції дистанційно контролювати стан дотримання прав затриманих в органах та підрозділах поліції як за відомостями, унесеними до електронної інформаційної підсистеми, так і через систему відеоспостереження. Це дає можливість посилити гарантії дотримання прав осіб, які перебувають у поліції, попереджати та своєчасно реагувати на виявлені порушення, а також забезпечити захист працівників поліції від необґрунтованих звинувачень затриманих.

На сьогодні підсистема **«ІТТ Custody Records»** працює у всіх ІТТ ГУНП.

Національною поліцією вживається заходів щодо подальшого розвитку та впровадження інформаційної підсистеми «Custody Records» у всіх територіальних (відокремлених) підрозділах поліції.

Упродовж минулого року тривала робота щодо вдосконалення інформаційних підсистем ІППП.

Так, запроваджено підсистему «Службове завдання» ІППП, що використовується в службовій діяльності секторів реагування патрульної поліції для цілодобового реагування нарядами поліції на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події.

Упроваджено сервіс з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, зокрема щодо документування дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП) в електронному вигляді з використанням мобільного логістичного пристрою.

З метою автоматизації процесів обробки органами (підрозділами) поліції інформації про ДТП та проведення оцінки стану аварійності, обставин, причин і умов, що призвели до виникнення ДТП, прийняття посадовими особами в межах компетенції поліції управлінських рішень із запобігання ДТП, зменшення тяжкості їх наслідків упроваджено інформаційну підсистему «Дорожньо-транспортна пригода» ІППП.

Крім іншого, здійснено модернізацію програмного забезпечення інформаційної підсистеми «Паспорт дільниці» ІППП щодо формування та обробки відомостей про дільницю в рамках геоінформаційного порталу системи ІППП. Безпосередньо здійснено інтеграцію інформаційних пошуків з такими інформаційними підсистемами, як «ДТП», «Єдиний облік», «Зареєстрована зброя», інформаційна картка «Особа» (категорія сімейний насильник).

Велику увагу в діяльності Національної поліції звернуто на підвищення **рівня задоволеності населення станом внутрішньої безпеки в державі.**

Одним із кроків, спрямованих на реалізацію цього пріоритету, є поширення територією України комплексної інтелектуальної системи відеоспостереження з потужною аналітичною складовою.

Так, з ініціативи Національної поліції в регіонах розвивається система відеонагляду, заходи щодо її впровадження включено до більшості регіональних програм із забезпечення публічної безпеки і порядку. Загалом органи та підрозділи поліції мають доступ до майже 30 тис. камер відеоспостереження.

2020 року продовжувалася реалізація проекту «Поліцейський офіцер громади», спрямованого на забезпечення кожної територіальної громади офіцером поліції, який працює та проживає на її території. Основними цілями цього проекту є побудова сталої співпраці з громадою для створення спільного безпечного середовища, інтеграція поліції в суспільство, задоволення безпекових потреб громадян, залучення до партнерства всіх зацікавлених сторін, ефективне та консолідоване вирішення локальних проблем громади. На сьогодні 364 поліцейських офіцери громади працюють у 18 регіонах держави

(Волинська, Донецька, Дніпропетровська, Житомирська, Кіровоградська, Київська, Закарпатська, Запорізька, Луганська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Хмельницька, Харківська та Черкаська області) та обслуговують 231 об'єднану територіальну громаду.

У 2020 році з метою збільшення їх кількості в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ пройшли підготовку 138 поліцейських, ще 89 нині навчаються в Харківському національному університеті внутрішніх справ.

Водночас Національна поліція продовжує розвивати ефективну систему запобігання та протидії домашньому насильству.

Ураховуючи збільшення кількості таких правопорушень, значну суспільну увагу до цих випадків, а також зміни в законодавстві, спрямовані на впровадження комплексного підходу в боротьбі з цим явищем та покращення захисту потерпілих, у Національній поліції створено мобільні групи протидії домашньому насильству. Їх основною метою є ефективне реагування виключно на факти вчинення домашнього насильства для його припинення та надання допомоги постраждалим особам, здійснення превентивних заходів стосовно кривдників. Нині в усіх регіонах держави створено 45 таких груп.

Протягом 2020 року цими мобільними групами здійснено 88,8 тис. виїздів на повідомлення про факти вчинення домашнього насильства. Під час реагування на вказані виклики виявлено 36,5 тис. осіб, які постраждали від домашнього насильства, із них понад 30,3 тис. жінок та 1,9 тис. дітей. Поліцейськими винесено 15,1 тис. термінових заборонних приписів стосовно кривдників та складено 23,8 тис. адміністративних протоколів за статтею 173-2 КУпАП.

Загалом у 2020 році до поліції надійшло понад 208,8 тис. заяв, повідомлень про вчинені правопорушення та інші події, пов'язані з домашнім насильством. За результатами їх розгляду поліцейськими складено 132,8 тис. адміністративних протоколів за ст. 173-2 (*Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування*) КУпАП. Крім того, минулого року Національною поліцією розслідувано 3,3 тис. кримінальних проваджень за кримінальними правопорушеннями, пов'язаними з домашнім насильством.

Водночас відповідно до пункту 7 частини першої статті 10 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» у 2020 році 322 особам анульовано дозвіл на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів.

Ураховуючи загальнодержавну тенденцію до збільшення кількості фактів учинення домашнього насильства, Національна поліція звертає значну увагу на навчання поліцейських для ефективного реагування на такі правопорушення.

Так, у 2020 році, на базі тренінгових центрів Національної поліції 1270 поліцейських узяли участь у тренінгах з питань запобігання та протидії домашньому насильству.

За пріоритетом **«Протидія кримінальним правопорушенням відповідає очікуванням громадян»** поліцією у 2020 році вжито ряд організаційних та практичних заходів, спрямованих на охорону прав і свобод людини та протидії злочинності.

Так, минулого року велась активна робота, спрямована на вдосконалення нормативно-правових механізмів боротьби зі злочинністю. За активною участю Національної поліції Верховною Радою України прийнято ряд законодавчих змін, якими, зокрема, посилено відповідальність за незаконне заволодіння транспортними засобами (*Закон України від 03.09.2020 № 875-IX «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення законодавства у сфері протидії незаконному заволодінню транспортним засобом»*), удосконалено кримінально-процесуальне законодавство розслідування злочинів в зоні ООС (*Закон України від 03.11.2020 № 948-IX «Про внесення змін до Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» щодо допуску дізнавачів, слідчих та прокурорів до району здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях»*), а також посилено протидію збуту наркотиків (*Закон України № 1094-IX від 16.12.2020 «Про внесення зміни до статті 183 Кримінального процесуального кодексу України щодо права слідчого судді, суду не визначати розмір застави у кримінальному провадженні»*).

Крім того, у 2020 році проведено активну роботу щодо впровадження в діяльність Національної поліції досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання. До кримінальних проступків віднесено кримінальні правопорушення, за вчинення яких визначено основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі. На сьогодні законодавством передбачено здійснення дізнання за 98 статтями Кримінального кодексу України, які утворюють 118 складів кримінальних правопорушень.

Для розслідування кримінальних проступків у Національній поліції створено штатні підрозділи дізнання чисельністю понад 3,7 тис. посад.

Зокрема, як проступки зареєстровано майже 33 тис. крадіжок, 15,3 тис. легких тілесних ушкоджень, 11,8 тис. шахрайств, 9,6 тис. фактів зберігання наркотичних засобів без мети збуту та 6,6 тис. – підроблення документів. Зазначене дозволило розвантажити слідчих та зосередити їх увагу на розслідуванні тяжких та особливо тяжких злочинів.

Велику увагу звернуто на питання протидії розповсюдженню наркотичних засобів з використанням мережі Інтернет. Так, упродовж 2020 року задокументовано 1175 кримінальних правопорушень, пов'язаних з інтернет-збутом, що майже втричі більше ніж у 2019 році (421).

Усього за фактами збуту наркотичних засобів та психотропних речовин з використанням мережі Інтернет притягнуто до кримінальної відповідальності 282 наркозбувачів (у 2019 році – 118).

Поряд з іншим, Національною поліцією вжито заходів з налагодження співпраці та укладання меморандумів про взаємодію з підприємствами приватного сектору держави щодо протидії кримінальним правопорушенням у сфері високих технологій.

Така діяльність забезпечує створення безпечного кіберсередовища для існування та розвитку вільного суспільства. Крім того, зростає ефективність протидії кіберзлочинності, рівень професійних знань та навичок кіберполіцейських, активізується залучення спеціалістів до роботи в кіберполіції.

Так, упродовж звітнього періоду кіберполіцією укладено 54 меморандуми про співробітництво.

Завдяки такій співпраці підвищено рівень професійних знань кіберполіцейських, отримано рекомендації щодо дій у разі виникнення кібератак, взаємодії при проведенні досудового розслідування за фактами вчинення кіберзлочинів та з питань запобігання витоку в Інтернет інформації, яка є власністю Держави тощо.

Водночас з метою інтеграції аналітичної діяльності в аналогічну європейську систему Національною поліцією у взаємодії з Управлінням ООН з обслуговування проєктів (ЮНОПС) узято участь у розробленні міжгалузевої інформаційно-аналітичної системи «SOCTA». Зокрема, для вдосконалення роботи у сфері боротьби з організованою злочинністю здійснено ряд практичних кроків з упровадження в діяльність Національної поліції передових європейських методів роботи, зокрема методології аналізу загроз організованої злочинності «SOCTA».

Нині Національна поліція бере участь в нормативному врегулюванні цього питання, а саме підготовці порядку збирання й узагальнення наданої уповноваженими органами державної влади інформації та здійснення оцінювання загроз організованої злочинності й тяжких злочинів відповідно до системи оцінювання «SOCTA».

З метою реалізації пріоритету **«Максимальна доступність поліцейських послуг у будь-якій точці держави»** та надання якісних поліцейських послуг у територіальних громадах, а також створення належних умов праці поліцейських офіцерів громад Національна поліція за сприяння місцевих органів самоврядування відкриває поліцейські станції. На сьогодні, в усіх областях держави функціонує 449 поліцейських станцій, з яких 20 – у центрах безпеки.

Крім того, для підвищення ефективності реагування на правопорушення, надзвичайні ситуації та небезпечні події, а також максимальної доступності поліцейських послуг у будь-якій точці держави в максимально стислий строк у структурі Національної поліції функціонує Управління авіації та поліції на воді. До його функцій належить координація роботи поліцейських підрозділів на воді, груп з використання безпілотних літальних апаратів та впровадження в

діяльність поліції гелікоптерів. У структурі Національної поліції також утворено Державну установу «Центр авіаційного забезпечення Національної поліції України» та прийнято на баланс НПУ вертодром «Гелікоптерний майданчик «Канів». Загалом у службовій діяльності поліцейські використовують 165 безпілотних літальних апаратів та 44 плавзасоби.

У минулому році робота поліції спрямовувалась і на створення безпечного середовища шляхом захисту об'єктів критичної інфраструктури держави та забезпечення публічної безпеки і порядку на об'єктах, що охороняються, і територіях обслуговування та створення ефективних систем виклику поліції в громадських місцях.

На сьогодні на території держави налічується 7,5 тис. об'єктів критичної інфраструктури. Поліцією забезпечується охорона 5,1 тис. таких об'єктів як фізичною (764), так і технічною (4,3 тис.) охороною.

Для оперативного реагування на правопорушення, підтримання публічної безпеки і порядку, посилення профілактики вуличної злочинності та запобігання протиправним посяганням на об'єктах, що охороняються впроваджено понад 15 тис. систем термінового виклику поліції, з яких 1,3 тис – у 2020 році.

Пріоритетним залишається питання ефективного реагування на правопорушення та прибуття поліції на місце виклику у максимально стислий строк.

У Центральному органі управління поліції та всіх головних управліннях Національної поліції в областях та м. Києві створено ситуаційні центри, де здійснюється аналіз поточної криміногенної ситуації, у разі її ускладнення напрацьовуються відповідні заходи реагування, централізовано обробляється відеоінформація, яка надходить з камер відеоспостереження. Крім того, на базі ситуаційних центрів створено зали кризового реагування, у яких організовується координація та управління силами і засобами поліції, роботи з розкриття тяжких та особливо тяжких злочинів під час уведення спеціальних поліцейських операцій «Грім», «Сирена», «Заручник».

Удосконалено систему реагування на кримінальні правопорушення та інші події. Запроваджено чотирирівневу систему реагування залежно від виду, ступеня загрози і часу, який минув з моменту скоєння правопорушення.

В усіх регіонах держави завершено процес централізації та диспетчеризації управління нарядами поліції за допомогою програмних засобів щодо візуального відображення на електронній мапі місць учинення правопорушень та перебування нарядів поліції, у тому числі найближчих до цих місць. Завдяки побудованій комплексній системі оперативного реагування та застосуванню розроблених алгоритмів, а саме першочергових дій оператора відділу «102», дій поліцейських при реагуванні на повідомлення про події з високим ступенем загрози поліцейським, та взаємодії між підрозділами органів поліції НПУ, середній час реагування на повідомлення про правопорушення або події скоротився.

За пріоритетом «Створення комплексної системи безпечного проведення мирних зібрань», яка застосовується під час охорони публічного

порядку в ході проведення масових акцій, в діяльність поліції запроваджено «скандинавську модель». Ця модель базується на зміні самої філософії забезпечення правопорядку з метою створення безпечного середовища, зменшення агресії та можливої шкоди, а також обмеженого використання людського ресурсу правоохоронців. У рамках її впровадження реалізується проєкт «Поліція діалогу», який передбачає створення груп комунікації (так звані «перемовники»), які нині залучаються під час проведення масових заходів в усіх регіонах держави.

З огляду на стан поширення організованої злочинності, складне безпекове середовище навколо України та криміногенну ситуацію всередині держави **системна боротьба з організованою злочинністю** є одним із пріоритетів діяльності поліції.

Так, Національною поліцією підготовлено проєкт Стратегії боротьби з організованою злочинністю, який схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р. Реалізація Стратегії планується в три етапи. Перший – оцінка загроз тяжких злочинів та організованої злочинності за методологією SOCTA. Це методика збирання та аналізу інформації про кримінальну діяльність і групи, що становлять загрозу як для нашої країни, так і для країн ЄС. Другий етап – визначення стратегічних цілей та розробка комплексних планів і заходів для протидії організованим групам та конкретним тяжким злочинам, які здебільшого вчиняються з використанням зброї та насильства. Третій етап – виконання комплексних планів, заходів державними органами, які борються з організованою злочинністю.

Як наслідок, продовжується реформування блоку кримінальної поліції, а саме Департаменту стратегічних розслідувань, пріоритетом діяльності якого визначено протидію суспільно небезпечним організованим групам та злочинним організаціям, а також перешкоджання зростання активності представників організованого криміналітету, так званих «зловдіїв у законі», кримінальних авторитетів тощо, та Департаменту кримінального аналізу, основними завданнями якого є проведення, організація та координація інформаційно-пошукової та аналітичної роботи, спрямованої на збирання, аналіз та реалізацію інформації, оцінювання ризиків, зокрема за методологією SOCTA, а також використання її для забезпечення виконання функцій, покладених на поліцію.

Структурні та функціональні перетворення сприяли активізації протидії організованій злочинності. За 2020 рік припинено діяльність 353 організованих груп і злочинних організацій, що на 28% більше аналогічного показника 2019 року, більш ніж утричі викрито ОГ та ЗО з міжрегіональними та удвічі – з транснаціональними зв'язками. Задokumentовано на 30% більше осіб, які входили до складу зазначених груп, а загальна кількість викритих злочинів, учинених у складі ОГ та ЗО, збільшилася на 44%.

Крім іншого, упродовж останніх років на системній основі здійснюється запровадження принципово нових, якісних підходів до механізму **соціального захисту поліцейських, поліпшення їх побутово-житлових умов та матеріально-технічного забезпечення поліції**.

У 2020 році Національна поліція продовжила реалізацію масштабного, стратегічно важливого завдання – забезпечення поліцейських житлом на умовах фінансового лізингу. Так, за рахунок поліції компенсуються витрати з обслуговування договору лізингу (100%) та частини лізингових платежів (до 40%). Минулого року Державною іпотечною установою придбано 702 квартири для поліцейських усіх органів поліції. Ще 140 заяв перебувають на стадії оформлення.

Структурні перетворення, пов'язані з реалізацією пріоритетних напрямів роботи Національної поліції, визначених Міністром внутрішніх справ на 2020 рік, розбудовою органів досудового розслідування та кримінального блоку, подальшою інтеграцією і розвитком основних пілотних проєктів, спрямованих на забезпечення публічної безпеки та порядку, профілактику злочинності, розкриття тяжких та особливо тяжких злочинів, позитивно вплинули на ефективність оперативно-службової діяльності.

Так, упродовж 2020 року спостерігалася тенденція щодо подальшої стабілізації криміногенної ситуації. Зокрема, слід зазначити зменшення на 17% кількості вчинених кримінальних правопорушень, у тому числі тяжких та особливо тяжких – на 12%, а також окремих їх видів: умисних убивств (на 6%), тяжких тілесних ушкоджень (на 11%), тяжких тілесних ушкоджень зі смертельними наслідками (на 10%), розбійних нападів (на 28%), грабежів (на 32%), крадіжок (на 28%), хуліганств (на 26%), незаконних заволодінь транспортними засобами (на 16%), шахрайств (на 15%) та ДТП зі смертельними наслідками (на 5%).

Зросла ефективність розкриття умисних убивств (з 93% до 95%), тяжких тілесних ушкоджень (з 94% до 97%), тяжких тілесних ушкоджень зі смертельними наслідками (з 93% до 97%), зґвалтувань (з 89% до 98%), дорожньо-транспортних пригод, що спричинили смерть потерпілого (з 52% до 59%).

Поруч із цим зросла ефективність роботи з розслідування окремих видів кримінальних правопорушень. Так, на 25% збільшилася кількість розслідуваних особливо тяжких злочинів, на 27% – зґвалтувань, на 9% – ДТП зі смертельними наслідками. Крім того, більше розслідувано вимагань (на 12%), службових злочинів (на 8%), наркозлочинів (на 7%) та незаконних заволодінь транспортними засобами (на 6%).

Питання реалізації пріоритетних напрямів роботи Національної поліції, визначених Міністром внутрішніх справ, а також завдань, передбачених Планом основних заходів НПУ на відповідний рік, перебуває на постійному контролі керівництва Національної поліції.

ДОАЗОР Національної поліції України